

Parashat Wajiegash

ויגש פרשת

*Op welke manier benader je de gezagvoerders in je land?
Je hebt de macht en de kracht om boven alle uitdagingen uit te stijgen*

Je verbondenheid met Hashem is dé kracht om boven uitdagingen uit te stijgen. Ook wanneer je, net als de broers van Yosef, opkijkt tegen machtige mensen en gezaghebbers en jij je geïntimideerd voelt.

Wajiegash | Op welke manier benader je de gezagvoerders in je land?

Yosef was, jaren geleden, door zijn broers als slaaf verkocht. Nu is hij in Egypte onderkoning en zijn broers komen voor de tweede keer naar hem toe om voedsel te kopen. Er heerste namelijk hongersnood in Israel. Yosef herkent zijn broers, maar zij herkennen hem niet.

De eerste keer waren ze zonder het jongste broertje Benjamin gekomen. Maar de onderkoning, Yosef, had geëist dat zij Benjamin mee moesten meenemen wanneer ze terug zouden komen. De broers hadden hun tweede reis zo veel mogelijk uitgesteld. Hun vader Yakow wilde Benjamin namelijk niet meesturen. Binjamins' moeder, Rachel, was de meest geliefde vrouw van Yakow. Zij had hem twee zonen gebaard: Yosef en Benjamin. Bij Binjamins' geboorte was zij helaas gestorven. Later is Yosef verdwenen. Het enige wat Yakow nog over had van dat deel van zijn gezin was Benjamin. Yakow wilde hem niet laten gaan.

Maar de hongersnood in Israel liet hen weinig keus over. Ze moesten terug naar Egypte om voedsel aan te schaffen en Benjamin moest mee. Dit had de onderkoning geëist. Welnu, alles liep volgens plan. De broers kochten voedsel in Egypte en namen weer afscheid van de onderkoning die verantwoordelijk was voor de voedseldistributie.

Deze onderkoning besloot echter om zijn speciale zilveren beker in Binjamins' tas te laten verstopten. Vervolgens werden de broers, die al onderweg terug waren, beschuldigd van het stelen van deze beker. Ze werden stuk voor stuk onderzocht, van de oudste tot de jongste. Zo kwam men uiteindelijk terecht bij Benjamin. En ja hoor, de beker was in zijn tas en hij moest de gevangenis in, waarna de andere broers in vrede huiswaarts konden keren, maar zonder Benjamin.

In vrede?
Wie zegt dat hun vader Yakow dit nog zou overleven?

Zo eindigt de parasha van vorige week.

Het verhaal wordt deze week voortgezet, zie Beresjiet 44-18:

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני! דבר־נא עבדך דבר באזני אדני ואלי־יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה:

En Yehoeda kwam dichterbij hem en hij zei: Alsjeblieft mijn meester, laat jouw dienaar iets zeggen in de oren van mijn meester, en word niet boos op jouw dienaar want jij bent net als Farao.

Woedend

Zo begint Yehoeda's lange betoog (*Midrash*), want dit alles ging hem te ver. Hij had garant gestaan bij zijn vader voor Binjamins veiligheid. Koste wat het kost, hij zou niet zonder de jongen naar huis gaan. Dan ging hij zelf maar de gevangenis in, in plaats van hem. Maar dat vond mijnheer de onderkoning niet goed! Wie schuldig was moest boeten en niet een vervanger.

De broers bevinden zich nu in een impasse en Yehoeda is woedend. Wat denkt deze onderkoning wel?

Weet hij niet dat Farao's voorganger door een plaag getroffen werd toen hij de overgrootmoeder van Benjamin, onze aardsmoeder Sarah, maar één nacht in het paleis had vastgehouden?

Weet hij niet dat twee van ons, onlangs een hele stad hebben veroverd omdat onze zuster daar werd gekidnapt?

Mijnheer de onderkoning, wij zijn met z'n twaalfen. Denk eens even goed na! We zijn er klaar voor. Onderschat ons niet!

Weet U hoe de moeder van Benjamin gestorven is? Omdat onze vader een voorwaardelijke vloek op haar had uitgesproken. Één vloek van onze vader en U, mijnheer de onderkoning bent op slag dood.

En waar slaat dit allemaal op? Sinds wanneer wordt een dief als slaaf genomen? Volgens de Joodse wet moet een dief dubbel terugbetalen. Volgens de Egyptische wet mag men al zijn bezittingen afnemen. Uw eis om van Benjamin een slaaf te maken is niet in overstemming noch met de Joodse wet noch met de regels van het land...

Hier klopt iets niet en er klopt nog meer niet.

Want waarom moest U zo nodig van alles aan ons vragen toen wij de eerste keer graan kwamen aanschaffen...over onze vader en onze familie en onze broer?

We zijn hier toch niet gekomen om huwelijken aan te sluiten dat U daar onderzoek naar moest doen. En waarom heeft U bij onze eerste reis het geld dat wij U betaald hadden teruggezet in onze tassen? En nu dit, uw zilveren beker die ineens uit Binjamins tas tevoorschijn komt.

Nee, dit klopt van geen kant!

Dichtbij hem

Nu is het genoeg geweest! Yehuda laat het niet toe. Hij heeft z'n vader overtuigd dat Benjamin mee moest naar Egypte en hij heeft garant voor hem gestaan. Het betoog van Yehoeda neemt maar liefst zeventien verzen in beslag waarin Yehoeda smeekt om gevangen genomen te worden in plaats van Benjamin. En dit zijn de eerste drie woorden:

וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה

En Yehuda kwam dichtbij **hem**.

Dichtbij *wie*? Dat staat er niet. Er staat alleen maar *hem*. Dat mag je raden en zelf invullen. Maar de Torah is niet zonder uitleg aan Moshe gegeven. Deze uitleg, de zogenaamde mondelinge leer helpt ons om de tekst te begrijpen. Van vader tot zoon en van leraar tot leerling is deze uitleg doorgegeven. Toen deze enorme kennis door ballingschap dreigde te verdwijnen is het opgeschreven in de vorm van de Mishna en de Gemara en nog vele andere geschriften.

אלי – bij *hem*.

Wie is *hem*? De onderkoning natuurlijk, dacht Yehoeda. Hij wist niet dat ‘het broertje’ dat hij in de put had gegooid en later als slaaf had verkocht nu onderkoning was geworden. Het was dus toch Yosef? Of was *hem* eigenlijk *Hem*? Kwam Yehoeda dichtbij G-d, om *Hem* te vragen voor succes met zijn politieke manoeuvres?

Drie verschillende niveaus:

1. ‘*hem*’ is de Egyptische onderkoning want daar dacht Yehoeda mee te spreken, een man die met een teken van zijn hand de hele familie kon laten executeren.
2. In werkelijkheid was ‘*hem*’ zijn bloed eigen broer die hij benaderde.
3. Als je dieper kijkt, besef je dat Yehoeda door middel van gebed, zich met G-d probeerde te verbinden.

Drie invalshoeken, drie realiteiten voor een halve zin, nee, voor één woord: *hem* – “En Yehoeda kwam dichtbij *hem*”.

Wie is *hem*?

Yehuda denkt te maken te hebben met het op één na hoogste gezag van het machtigste land op aarde, de superpower van dat tijdperk. Hij verzamelt al zijn krachten om ervoor te zorgen dat zijn verzoek ingediend wordt. Hij twijfelt of het zal lukken... dit is voor Yehoeda de realiteit, zoals hij het waarneemt: niveau nummer 1.

De ‘werkelijke realiteit’ is dat hij met zijn bloed eigen broer te maken heeft: niveau nummer 2.

De hoogste dimensie is dat Yehoeda zich tot G-d wendt om deze missie tot een positief resultaat te brengen: niveau nummer 3.

Alle drie de niveaus zijn waar en alle drie zijn ze met elkaar verbonden. **Van alle drie leren wij hoe we in ballingschap – Egypte, Babylonië of Nederland- koningen, premiers en ministers kunnen benaderen.**

Ambassadeurs

Wij denken en verbeelden ons dat de gezagvoerders alle macht hebben: niveau 1. Maar in werkelijkheid hebben wij te maken met onze broer, of anders gezegd: met iemand die best bereid is om rekening te houden met ons, met de Joodse kant van het verhaal. Niveau 2.

Hoe bewerkstelligen wij dat? Door niveau 3 toe te passen. Als de gezagvoerders aanvoelen dat wij verbonden zijn met Hakadosh Baroeg Hoe, dat wij beseffen dat alles en iedereen door Hem geschapen is en dat er niets in deze wereld kan gebeuren zonder dat G-d het wil, dan wordt ons verzoek vanzelfsprekend ingewilligd.

Zo hebben wij dit jaar met Chanoeka gezien hoe in vele steden in Nederland en duizenden steden in de wereld er een grote Menorah in het openbaar werd aangestoken. In aanwezigheid van onderkoningen, ministers, commissarissen, professoren en burgemeesters werden de Joodse lichten ontstoken.

Hoogwaardigheidsbekleders ervaren het als een eer om Chanoeka bij te mogen wonen en in de festiviteiten te participeren. We kunnen trots zijn en hoeven absoluut niet bang te zijn van de onderkoning omdat hij simpelweg meewerkt. Wij gaan niet gebukt onder de ballingschap.

Een mens weet zich boven zijn omstandigheden te verheffen door zich te verbinden met een hogere macht waarvan hij een vonkje in zich heeft. Dan blijkt uiteindelijk dat de onderkoning gewoon één van onze jongens was.

Of nu Putin de Menorah bij het Kremlin aangestoken heeft of andere premiers en presidenten in de wereld. Van Australië tot Alaska en van Venetië op gondolen tot India op kamelen en fietsen in Nederland. Bij de Eiffel Toren en Buckingham Palace, in Rome, Washington, Bourtange en Utrecht, overal hebben de volkeren van de wereld meegedaan met de festiviteiten.

UITDAGINGEN

Alle uitdagingen zijn slechts een verbeelding. De realiteit is dat er in elke Jood een vlammetje verscholen ligt. Op het moment dat hij die energie in zichzelf weet te ontdekken en – zich daarmee verbindt – dan wordt hij automatisch G-d's ambassadeur en hoeft hij niet te vrezen voor de uitdagingen die de ballingschap met zich meebrengt.

Elke Jood is een vertegenwoordiger van G-d zelf; zijn geschiedenis en overlevingskracht is het bewijs van G-d's bestaan. Als ambassadeur heeft hij de macht en de kracht om boven alle uitdagingen uit te stijgen.

Vandaar dat wij de waarheid blijven herhalen in een wereld van duisternis en leugens. De leugens en de macht van sommige leiders intimideren ons niet. Net als de Maccabeeërs, bewapenen we onszelf niet alleen met strategieën maar ook door toenadering te zoeken tot Hashem.

Succes gegarandeerd!

Bracha Heintz

www.chabadutrecht.nl

Foto's Chanoeka Utrecht: bit.ly/fotochanoekautrecht

Samsam fimpje Chanoeka: www.samsam.net/religie/devora-viert-chanoeka